

ਐਮ.ਐਮ.ਪੁੰਡੀ ਜੇ.

ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ.

ਬਨਾਮ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦਾਰ।

1982 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1714।

9 ਫਰਵਰੀ 1983

ਦਾ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (II) — ਧਾਰਾ 2(d), 190(1) (a) ਅਤੇ 200 — ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ — ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮੌਜੂਦਗੀ — ਕੀ essential.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕ ਨਿਆਇਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ। ਪੁਰ ਪੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣ) ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਨ ਮੰਨਣਯੋਗ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਪਰਾ ੪)।

25 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਡੀ. ਭਟਾਰਾ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ., ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਸੰਗਰੂਰ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਬੰਧਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 401 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਜੇ.ਆਰ.

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਕੇ. ਕੁੱਕਰੀਆ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.)

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ.ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ. — (ਓਰਲ)।

(1) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(2) ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਡਾ. ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਇਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬੁਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 190(1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸਹੂਂ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਅਮੀਨ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ। ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1973 ਕੋਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 200 ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ com ਮੁਦਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ।

(4) ਕੋਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਵ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੂਰਵ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣ। ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(5) ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਸੀ

ਹਰਿਆਣਾ। ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਡੀ. ਐੱਸ. ਓਵਾਤੀਆ, ਜੇ.)

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ. ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹੀ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

. (6) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ

I.L.R. Punjab and Haryana (1983)2
 ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 1 ਮਾਰਚ, 1983 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਇਸ ਡੀ.ਐਸ.ਤੋਵਤੀਆ, ਜੇ.

___ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,
 ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 49 .

16 ਫਰਵਰੀ 1983

ਪੇਸ਼ਟ ਆਫ ਗ੍ਰੈਚੂਟੀ ਐਕਟ (1972 ਦਾ XXXIX)—ਸੈਕਸ਼ਨ 1(3) (ਬੀ)-ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ (1958 ਦਾ XV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(iv), (viii) ਅਤੇ (xxv) ਅਤੇ 3(b)- ਗ੍ਰੈਚੂਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ—ਕੀ ਕੇਬਲ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਬੀ)—ਕੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਦਾਰਾ 'ਸਥਾਪਨਾ' ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ / ਜੇਕਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਤਮਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਸੀ।